

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. de minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Woerden, 30 maart 2017

Betreft : Reactie Nederland ICT op de 'Wet ongewenste zeggenschap telecommunicatie'
Kenmerk : LdB/CvV

Geachte heer Kamp,

Met aandacht hebben we kennis genomen van het wetsvoorstel ongewenste zeggenschap telecommunicatie. Met dit wetsvoorstel beoogt de minister in te grijpen door het houden of het verkrijgen van overwegende zeggenschap, te verbieden bij telecommunicatiepartijen, wanneer er daadwerkelijk een gevaar lijkt te dreigen voor de nationale veiligheid of openbare orde. Naar het oordeel van de minister zijn er geen andere maatregelen denkbaar die minder ingrijpend en toch geschikt zijn om de, met dit wetsvoorstel te beschermen belangen, te waarborgen.

De telecommunicatie infrastructuur is hét fundament van onze digitale economie. Nederland heeft een uitmuntende, open, betrouwbare en veilige internet- en telecominfrastructuur die tot de absolute wereldtop behoort. De digitale infrastructuur van Nederland vervult, als digitale mainport, tevens een cruciale rol in wereldwijde datastromen, digitale verdienmodellen, innovatieve diensten en producten voor tal van (toekomstige) maatschappelijke uitdagingen. Deze infrastructuur is niet vanuit het niets ontstaan. Telecompartijen investeren jaarlijks zo'n € 4,2 mld. in het steeds verder verbeteren van de telecominfrastructuur en vormen daarmee een cruciale aanjager voor tal van innovatieve producten en diensten.

De telecommunicatiesector is een sterk internationaal opererende sector. Bedrijven zijn bijna altijd beursgenoteerd en hebben vaker wel een buitenlandse moeder als eigenaar dan niet. Zoals aangegeven in de toelichting op het wetsvoorstel zijn twee van de huidige drie grote bedrijven op het gebied van vaste en mobiele communicatie, en drie van de vier aanbieders

Postbus 401
3440 AK Woerden
Pompmlaan 7
3447 GK Woerden

T 0348 49 36 36
info@nederlandict.nl
www.nederlandict.nl

NL 53 ING B 0662590546
KvK 30174840

NEDERLAND ICT

van mobiele netwerken, onderdeel van een buitenlands concern. Veel beheerders van netwerken zijn in buitenlandse handen en ook veel datacenters en hosters kennen buitenlandse zeggenschap.

Buitenlandse investeringen hebben een grote bijdrage geleverd aan de kwaliteit en innovatie van de Nederlandse telecomsector. Voor een dergelijke sterk internationaal opererende sector, waarvoor investeringen in spectrum en fysieke infrastructuur altijd meerjarig zijn en de terugverdientijd altijd een lange periode beslaat, is bestendige en voorspelbare wet- en regelgeving van cruciaal belang.

In de sterk internationaliserende wereld tekenen zich ontwikkelingen af die een rem lijken te willen zetten op het verkeer van mensen en middelen. Het voorliggende wetsvoorstel is hier een duidelijke illustratie van.

Het voorliggende wetsvoorstel heeft bij inwerkingtreding als gevolg dat de Minister van Economische Zaken direct kan interveniëren in de bedrijfsvoering van telecombedrijven door, zelf met terugwerkende kracht, aan een niet limitatieve set van criteria te toetsen of er sprake is van ongewenste inmenging. Dit wetsvoorstel raakt daarmee aan de handelsbetrekkingen en het economisch verkeer van Nederland en zal de investeringszekerheid voor de Nederlandse telecomsector verslechteren. Het wetsvoorstel pakt daarmee naar verwachting slecht uit voor Nederlandse telecompartijen of telecombedrijven opererend op de Nederlandse markt. Eigendom van dergelijke telecompartijen wordt moeilijker overdraagbaar zelfs als er op geen enkele wijze gevaar dreigt voor de nationale veiligheid of vertrouwelijkheid van (overheids-)informatie.

Over de mogelijk financieel economische gevolgen van dit wetsvoorstel wordt zowel in de wettekst als de toelichting geen enkele uitspraak gedaan. Nederland ICT roept de minister dan ook met klem op alsnog een analyse uit te (laten) voeren waarbij wordt gekeken wat de mogelijke gevolgen zijn voor de telecommunicatiepartijen op welke dit wetsvoorstel betrekking heeft.

In de toelichting stelt de minister dat het nu voorliggende wetsvoorstel het enige alternatief is om het beoogd doel van de minister, ongewenste zeggenschap in de telecomsector, te voorkomen. Die mening deelt Nederland ICT niet. Een systematiek waarbij vooraf door de

minister wordt getoetst of er sprake zal zijn van ongewenste zeggenschap geniet de voorkeur. Mocht er onverhoopt sprake zijn van ongewenste zeggenschap dan zou de minister kunnen eisen dat de zeggenschap niet meer kan worden uitgeoefend maar dat het bezit niet hoeft worden afgebouwd. Op die wijze worden zowel de telecommunicatiepartij als de aandeelhouder naar verwachting in mindere mate getroffen. In dit verband wijst Nederland ICT graag op de wijze waarop ongewenste zeggenschap in de elektriciteitsmarkt wordt geborgd (zie Elektriciteitswet artikel 86f).

Als bijlage ontvangt u de artikelsgewijze opmerkingen van Nederland ICT.

Uiteraard zijn we graag bereid tot het geven van een mondelinge toelichting.

Met vriendelijke groet,

Lotte de Bruijn
directeur Nederland ICT.

ARTIKELSGEWIJZE OPMERKINGEN.

Artikel 14 a.2 (ongewenste overnames)

De minister van Economische Zaken geeft aan dat het doel van het wetsvoorstel is "het creëren van een bevoegdheid voor de minister van Economische Zaken om vanuit het perspectief van openbare orde en nationale veiligheid ongewenste zeggenschap in een telecommunicatiepartij te verbieden". Ongewenste overwegende zeggenschap wordt daarbij als volgt gedefinieerd: zeggenschap vanuit politieke motieven die wordt gebruikt om druk uit te oefenen op de Nederlandse overheid. Of een partij die op basis van geopolitieke motieven een risico vormt voor de vertrouwelijkheid van communicatie. Waar dit vertrouwelijke informatie van de Staat betreft, raakt dit de nationale veiligheid.

Vraag 1: Waarom ziet het voorliggende wetsvoorstel alleen op de telecommunicatiesector? Is de minister van Economische Zaken van mening dat ongewenste zeggenschap in andere vitale sectoren of bedrijven van strategisch belang voor de Nederlandse economie (zoals recent PostNL, Unilever en AkzoNobel) een minder groot risico betreft? Graag een toelichting op de keuze om een dergelijk wetsvoorstel nu alleen voor de telecommunicatiesector in te voeren.

Vraag 2: Hoe verhoudt dit wetsvoorstel zich tot Europees beleid in ontwikkeling, zie: <http://www.reuters.com/article/us-eu-trade-idUSKBN16H1DZ>. Graag een nadere toelichting op hoe dit Nederlandse voorstel zich verhoudt tot de aanpak in andere lidstaten en de initiatieven van de Europese Commissie om tot een Europese aanpak te komen.

Vraag 3: In de voetnoten bij artikel 14 a.2. staat dat middels een amvb de ondergrens voor telecommunicatiebedrijven die in aanmerking komen voor nader onderzoek wordt vastgesteld. Deze objectieve criteria voor overwegende zeggenschap definieert de minister als volgt: Het gaat om telecommunicatiebedrijven met een klantenbestand van minimaal 1 mln, datacenters met een marktaandeel van 30% en vertrouwensdiensten en internetexchanges met eveneens een marktaandeel van minimaal 30%. Waarom is gekozen voor deze reikwijdte? Hoeveel bedrijven in de telecommunicatiesector betreft dit? Is de minister bereid om met elk van deze partijen contact op te nemen om de (financiële) gevolgen van dit wetsvoorstel te bespreken?

Vraag 4: In de definitie van een telecompartij welke door dit wetsvoorstel wordt geraakt (Artikel 14a.2 lid 3) staat dat een telecompartij eveneens 'een bij algemene maatregel van

bestuur aangewezen categorie netwerken of diensten' kan zijn. In de toelichting beschrijft de minister dat er vanaf is gezien om de partijen die onder het regime van hoofdstuk 14a vallen vooraf aan te wijzen, daarvoor is de telecommunicatiemarkt naar zijn mening te veel in ontwikkeling. Een dergelijke vage omschrijving zorgt voor onduidelijkheid. Welke type bedrijven heeft de minister in gedachten?

Artikel 14a. 4. Wanneer is sprake van overwegende zeggenschap waardoor de nationale veiligheid openbare orde in gevaar kan komen.

Het wetsvoorstel beoogt te voorkomen dat zeggenschap over een telecommunicatiepartij die leidt tot een relevante invloed in de telecommunicatiesector in handen komt van een partij die niet, of niet uitsluitend, handelt vanuit legitieme zakelijke belangen, maar (ook) vanuit geopolitieke of criminele motieven. De minister krijgt de mogelijkheid tot het verbieden van overwegende zeggenschap in een telecommunicatiepartij indien deze zeggenschap leidt tot relevante invloed in de telecommunicatiesector en hierdoor de nationale veiligheid of openbare orde in gevaar kunnen komen. Dit gebeurt nadat de feiten zich hebben voorgedaan na verkrijging of eerst na verkrijging bekend zijn geworden bij de minister van Economisch Zaken.

In het artikel 14a. 4 lid a, b, c, d, e, f, g, h worden de criteria uiteengezet die aanleiding geven tot nader onderzoek.

Vraag 5: De criteria op basis waarvan wordt bepaald of iets wel of niet kan, zijn onduidelijk en kunnen leiden tot willekeur. Deze zouden veel explicieter geformuleerd moeten worden. Op basis van welk afwegingskader zal de minister kunnen bepalen dat de invloedstructuur binnen een bedrijf onvoldoende transparant is? Eigendomsverhoudingen in bijvoorbeeld Koreaanse bedrijven zijn vaak ondoorzichtiger dan die van Nederlandse/Europese. Worden cultuurverschillen dan de basis voor het bepalen of zeggenschap wel of niet mag? Een ander voorbeeld: stel dat nu een Turks bedrijf zou willen investeren in de Nederlandse telecomsector. Hoe zou dat dan beoordeeld worden?

Vraag 6: Wat bedoelt de minister precies met de "staat van dienst" van een partij? Ook noemt de minister in de artikelsgewijze toelichting dat indien de economische staat van dienst de continuïteit van de dienstverlening kan bedreigen, de minister een overname kan tegenhouden. Tussen haken staat "sprinkhanen" gedrag. Wat bedoelt de minister hiermee? Het lijkt er hier op dat als de minister twijfelt aan de economisch status van een partij de minister een overname

kan tegenhouden. Dat heeft weinig met openbare orde en veiligheid te maken. Naar het oordeel van de sector gaat deze inmenging in de bedrijfsvoering veel te ver. Bovendien is er al wetgeving die de continuïteit van telecommunicatienetwerken waarborgt.

Vraag 7: De minister stelt dat door het vaststellen van deze criteria er voldoende zekerheid is voor telecombedrijven om zelf te kunnen bepalen of men in aanmerking komt voor toetsing of er sprake is of in de toekomst zal zijn, van overwegende zeggenschap. In de toelichting (pag. 7) stelt de minister dat het vooraf aanwijzen van partijen als risico heeft dat de overheid partijen nu niet op het netvlies heeft, die in de toekomst mogelijk wel relevante invloed in de telecommunicatiesector hebben. Hoe zal de overheid kunnen beoordelen of er sprake is van overwegende zeggenschap als de criteria niet volledig vastliggen (zie vraag 5) en men niet alle partijen op het netvlies heeft? Heeft deze aanpak niet als mogelijk (onbedoeld) gevolg dat toetsing altijd achteraf plaatsvindt en dat bij eventueel ingrijpen door de minister betrokken partijen onevenredig hard worden getroffen door eventuele gevolgschade?

Artikel 14a.5 (onderzoek plicht telecommunicatiepartij bij verdachte zeggenschap)

In dit artikel stelt de minister dat de onderzoekplicht, wanneer daar naar oordeel van de minister aanleiding toe is, volledig bij de telecommunicatiepartijen komt te liggen. Onderzoek naar banden met derden of naar handelen in het verleden is niet iets dat een private telecompartij hoort te doen. Het is aan de overheid om een onderzoek in te stellen. Zij heeft instanties die ervaring hebben met het doen van onderzoek, ook heeft de overheid toegang tot informatie die relevant is (AIVD etc). Naar mening van Nederland ICT dient de overheid zelf onderzoek uit te voeren en de kosten daarvan voor eigen rekening te nemen. Van een private partij kan niets meer dan een inspanningsverplichting gevraagd worden om medewerking te verlenen aan een dergelijk onderzoek. Ook is van belang dat wordt vastgelegd dat de minister een onderzoek gaat uitvoeren en binnen welke termijn hij met conclusies komt.

Vraag 8: Waarom moet de sector bij een verdenking door de minister de kosten voor het onderzoek dragen? Heeft de minister een beeld van de doorlooptijd en kosten van een dergelijk onderzoek?

Artikel 14a 10 (gedwongen verkoop)

In dit artikel staat beschreven dat binnen een door de minister van Economische Zaken vast te stellen redelijke termijn de zeggenschap in de relevante partij teruggebracht of beëindigd dient te worden zodat er niet langer sprake is van een overwegende zeggenschap.

Vraag 9: Met het terugbrengen van de zeggenschap zijn directe en indirecte kosten gemoeid. Heeft de minister op enige manier rekening gehouden met dergelijke gevolgschade voor telecombedrijven die te goeder trouw handelen maar mogelijk met een negatief besluit van de minister worden geconfronteerd? Kunnen getroffen telecommunicatiepartijen aanspraak maken op nadeelcompensatie ?